

Nužni konzervatorski postupci

Nužni konzervatorski postupci na tekstilnim predmetima iz kriptе požeške katedrale Sv. Terezije Avilske

Višegodišnja suradnja Konzervatorskog odjela Požega i Odjela za tekstil HRZ-a počela je 2006. na projektu Tekstilnih predmeta iz kriptе Sv. Terezije Avilske. Ključna i presudna faza „Nužnih konzervatorskih postupaka“ izvedena je na ukupno sedam odabranih tekstilnih predmeta zajedničke specifične problematike, izrazito lošeg stanja prouzrokovanoг zatečenim uvjetima.

Za postupak su odabrane: haljina Ane Ljubić, haljina i marama Ane Slavetić, haljina Josipe pl. Maljevac, haljina i marama Ane Erlinger i haljina Julijane Dubenik. Ti predmeti pružaju istovremeno zanimljiv i kontinuiran presjek modnih stilova od početka do 60-ih godina 19. stoljeća, i uvid u onovremene pogrebne običaje. (označi oko 1800, oko 1820, oko 1830, 1850, 1860)

Postignuti cilj faze osnovnih konzervatorskih postupaka bio je uklanjanje primarnih elemenata ugrožavanja te stabiliziranje stanja tekstilnih predmeta, čime su stvoreni uvjeti za nastavak cjelovitih konzervatorsko-restauratorskih postupaka na svakom tekstilnom predmetu posebno.

Faze nužnih konzervatorskih postupaka

Praćenjem mikroklimatskih uvjeta u podrumskom prostoru KO Požega utvrđena je izrazito visoka relativna vlaga (oko 90% na oko 10 °C), koja je uzrokovala razvoj plijesni na predmetima.

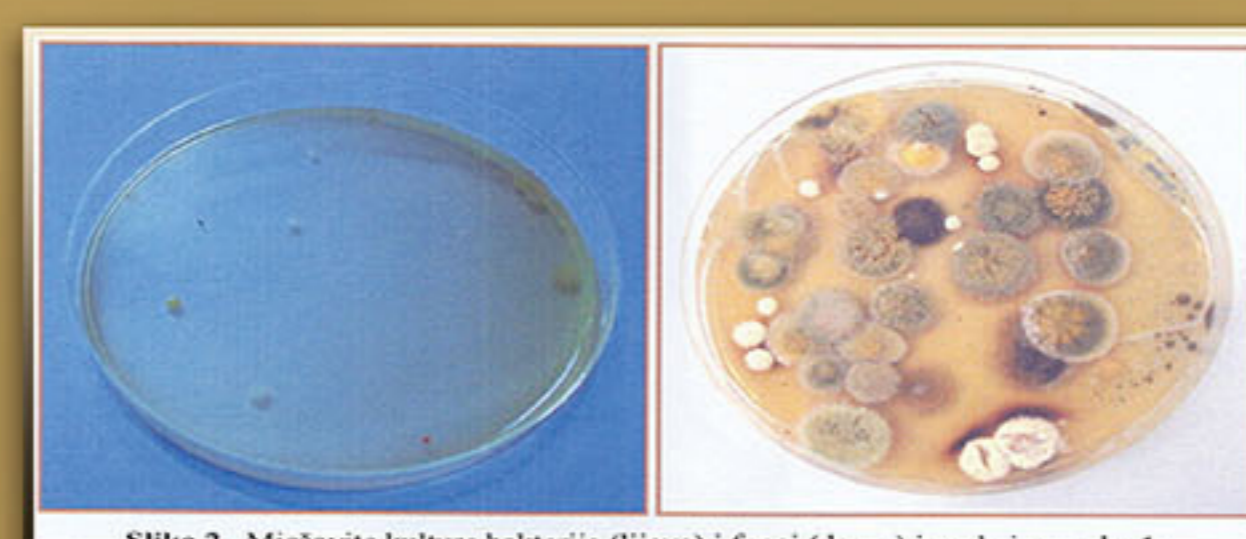
Mikrobiološkom analizom koja je provedena u suradnji s Fakultetom kemijskog inženjerstva, Zavoda za industrijsku ekologiju, izolirane su razne kulture bakterija, od kojih neke imaju proteolitičku aktivnost, te razne kulture plijesni proteolitičke i celulitičke aktivnosti. Djelovanje mikroorganizama (plijesni *Cladosporium sp.* i *Penicillium brevicompactum*) uzrokovalo je nepovratnu promjenu pigmenta vlakana.

Tablica 3. Biokemijska aktivnost čistih kultura plijesni

	Amilolitička aktivnost	Proteolitička aktivnost
<i>Sporotrichum sp.</i>	-	+
<i>Cladosporium sp.</i>	-	+
<i>Penicillium chrysogenum</i>	+	-
<i>Penicillium brevicompactum</i>	+	+
<i>Aspergillus versicolor</i>	+	-
<i>Aspergillus ustus</i>	+	-
<i>Geotrichum sp.</i>	-	-
<i>Polyporus sp.</i>	-	-

Tablica 2. Biokemijska aktivnost čistih kultura bakterija

	Amilolitička aktivnost	Proteolitička aktivnost
<i>Bacillus sp.</i>	-	+
<i>Bacillus cereus</i>	-	+
<i>Sarcina sp.</i>	-	+
<i>Staphylococcus sp.</i>	-	-
<i>Pseudomonas sp.</i>	-	-

Slika 2. Mješovite kulture bakterija (lijevo) i fungi (desno) izrasle iz uzorka 1a

U Restauratorskom centru Ludbreg HRZ-a provedene su faze prosušivanja (1 mjesec – pri 47% RV i oko 21 °C), čime je zaustavljen proces daljnjeg razvoja mikroorganizama i njihova raznog štetnog djelovanja, te dezinfekcija - uranjanjem tekstilnih predmeta u 70%-tni denaturirani etanol/10min, pri čemu je postignuta ograničena učinkovitost uklanjanja mikroorganizama.

Višestrukim namakanjem u destiliranoj vodi uklonjene su grube nečistoće (drvene strugotine, čahura crva, površinska i dubinska prašina, talog tjelesnih tekućina).

Postupkom pranja u dvije kupke neutralnim anionim deterđentom Hostapon T i višesatnim mnogostrukim ispiranjima, tekstilnim predmetima je vraćen, u mjeri u kojoj je to bilo moguće, prirodni sjaj, koloret, elastičnost i volumen vlakana.

Sušenjem haljina na individualno modeliranim lutkama postignut je prvotni volumen. Relaksiranjem marama izravnati su nabori i struktura tkanja. Nakon završetka postupaka, svi su predmeti pohranjeni u individualnim beskiselnim kutijama, odnosno tubama.

Vrijeme izvođenja radova: druga polovica 2006. godine.
 Voditeljica radova: Gordana Car
 Radove izvele: Branka Regović, Mihaela Jurčević, Lana Čačić, Gordana Car
 Obrada dokumentacije: Marta Budicin, Gordana Car
 Fotodokumentacija: Robert Šako, Natalija Vasić, Biserka Budicin
 Obrada loggера i izrada grafikona: Denis Vokić
 Analize uzoraka: Margareta Klofutar, Domagoj Mudronja, Dragica Krstić
 Mikrobiološke analize uzoraka: dr. Felicita Briški
 Prije dezinfekcije konzultiran je dr. Dušan Ražem iz Instituta „Ruder Bošković“
 Mjesto izvođenja radova: HRZ – RC Ludbreg, Trg Sv. Trojstva 15
 – Odjel za tekstil, II. kat, Ilica 44, Zagreb

HRVATSKI
RESTAURATORSKI
ZAVOD